Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 26. júla 2017 [1]

Vec C-326/16 P

LL
proti

Európskemu parlamentu

„Odvolanie – Žaloba o neplatnosť – Bývalý poslanec Európskeho parlamentu – Rozhodnutie o vymáhaní príspevkov týkajúcich sa plnenia parlamentných povinností – Žaloba o neplatnosť – Prípustnosť – Konanie o sťažnosti na orgánoch Európskeho parlamentu – Článok 72 vykonávacích pravidiel k štatútu poslancov Európskeho parlamentu – Oznámenie rozhodnutia spôsobujúceho ujmu – Doporučená poštová zásielka nevyzdvihnutá jej adresátom – Lehota na podanie žaloby – Článok 263 šiesty odsek ZFEÚ“

Úvod

1. Vo svojom odvolaní odvolateľ, pán LL, ktorý je bývalým poslancom Európskeho parlamentu, navrhuje zrušenie uznesenia Všeobecného súdu Európskej únie LL/Parlament [2], ktorým tento súd z dôvodu oneskoreného podania zamietol ako zjavne neprípustnú jeho žalobu o neplatnosť podanú okrem iného proti rozhodnutiu Parlamentu o vymáhaní príspevku vyplateného odvolateľovi počas výkonu jeho poslaneckého mandátu.

2. Toto odvolanie nastoľuje dve nové otázky týkajúce sa procesného práva Únie: na jednej strane otázku súvislosti medzi opravnými prostriedkami – správnymi a súdnymi – proti rozhodnutiam Parlamentu, ktoré spôsobujú ujmu poslancom a na druhej strane otázku podmienok oznamovania individuálnych rozhodnutí v prípadoch, keď poštová zásielka nemohla byť doručená jej adresátovi.

Právny rámec

3. Rozhodnutie predsedníctva Európskeho parlamentu z 19. mája a 9. júla 2008, ktorým sa uplatňujú vykonávacie pravidlá k štatútu poslancov Európskeho parlamentu [3], vo svojom článku 68 ods. 1, nazvanom „Vrátenie neoprávnených platieb“, stanovuje:

„V prípade sumy vyplatenej podľa týchto vykonávacích pravidiel neoprávnene sa požaduje jej vrátenie. Generálny tajomník dá pokyny na získanie týchto súm späť od príslušného poslanca.“

1 Jazyk prednesu: francúzština.

2 Uznesenie z 19. apríla 2016 (T-615/15, neuverejnené, ďalej len „napadnuté uznesenie“, EU:T:2016:432).

3 (Ú. v. EÚ C 159, 2009, s. 1), v znení účinnom od 21. októbra 2010 a zmenenom a doplnenom rozhodnutím predsedníctva Európskeho parlamentu z 5. júla a 18. októbra 2010 (Ú. v. EÚ C 283, 2010, s. 9) (ďalej len „vykonávacie pravidlá“).

4. Článok 72 vykonávacích pravidiel, nazvaný „Sťažnosť“, stanovuje:

„1. Každý poslanec, ktorý sa domnieva, že tieto vykonávacie pravidlá boli v jeho prípade uplatnené príslušným oddelením nesprávne, sa môže písomne obrátiť na generálneho tajomníka.

Generálny tajomník vo svojom rozhodnutí o sťažnosti uvedie dôvody svojho rozhodnutia.

2. Ak poslanec nesúhlasí s rozhodnutím generálneho tajomníka, do dvoch mesiacov od oznámenia o rozhodnutí generálneho tajomníka môže požiadať, aby sa vec postúpila kvestorom, ktorí prijmú rozhodnutie po porade s generálnym tajomníkom.

3. Ak jedna zo strán konania o sťažnosti nesúhlasí s rozhodnutím kvestorov, do dvoch mesiacov od oznámenia o tomto rozhodnutí môže požiadať, aby sa vec postúpila Predsedníctvu, ktoré prijme konečné rozhodnutie.

4. Tento článok sa uplatňuje rovnako na právneho nástupcu poslanca, ako aj na bývalých poslancov a ich právnych nástupcov.“

Okolnosti predchádzajúce sporu

5. Odvolateľ bol poslancom Parlamentu počas volebného obdobia v rokoch 1999 až 2004.

6. V nadväznosti na vyšetrovanie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), ktorý konštatoval, že príspevok na parlamentného asistenta vo výške 37 728 eur bol odvolateľovi vyplatený neoprávnene, prijal generálny tajomník Parlamentu 17. apríla 2014 rozhodnutie o vymáhaní tejto sumy. Toto rozhodnutie bolo oznámené odvolateľovi 22. mája 2014 (ďalej len „sporné rozhodnutie“) spolu s oznámením o dlhu z 5. mája 2014 obsahujúcim podmienky vymáhania.

7. Odvolateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť a požadoval postúpenie veci kvestorom podľa článku 72 ods. 2 vykonávacích pravidiel.

8. Túto sťažnosť kvestori zamietli listom z 3. decembra 2014, o ktorom odvolateľ uvádza, že sa o ňom dozvedel v nasledujúci deň.

9. Odvolateľ 2. februára 2015 požiadal, aby vec bola postúpená predsedníctvu Parlamentu v súlade s článkom 72 ods. 3 vykonávacích pravidiel.

10. Predsedníctvo Parlamentu zamietlo sťažnosť odvolateľa rozhodnutím z 26. júna 2015 (ďalej len „rozhodnutie predsedníctva“).

11. Parlament uvádza, že rozhodnutie predsedníctva bolo zaslané doporučeným listom 30. júna 2015 na adresu uvedenú odvolateľom v jeho sťažnosti. Tento list belgická pošta vrátila bez toho, aby si ho odvolateľ vyzdvihol.

12. Odvolateľovi bol 10. septembra 2015 doručený e-mail: od úradníka Parlamentu spolu s rozhodnutím predsedníctva, ako aj oznámením o dlhu vzťahujúcim sa na uvedenú sumu.

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnuté uznesenie

13. Odvolateľ návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 4. novembra 2015 podal žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia sporného rozhodnutia, ako aj oznámenia o dlhu z 5. mája 2014.

14. Na podporu žaloby odvolateľ uvádzal dva žalobné dôvody, z ktorých prvý sa zakladal na protiprávnosti a nedôvodnosti sporného rozhodnutia a druhý na porušení zásad premlčania, primeranej lehoty, právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

15. Napadnutým uznesením Všeobecný súd zamietol žalobu ako zjavne neprípustnú z dôvodu nedodržania lehoty na podanie žaloby uvedenej v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ. Všeobecný súd uviedol, že sporné rozhodnutie a oznámenie o dlhu boli odvolateľovi oznámené 22. mája 2014, zatiaľ čo žaloba bola podaná až 4. novembra 2015, teda viac ako 17 mesiacov po dátume oznámenia, pričom odvolateľ neuvádza existenciu nepredvídateľnej okolnosti alebo vyššej moci.

Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom

16. Odvolateľ navrhuje Súdnemu dvoru, aby zrušil napadnuté uznesenie a vrátil vec Všeobecnému súdu. Parlament navrhuje odvolanie zamietnuť a zaviazať odvolateľa na náhradu trov konania.

Analýza odvolania

17. Na podporu odvolania odvolateľ uvádza štyri dôvody, z ktorých prvý sa zakladá na neúplnom preskúmaní spisu Všeobecným súdom, ako aj na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ a článku 72 vykonávacích pravidiel, druhý dôvod sa zakladá na porušení článku 126 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu, tretí na porušení článku 47 Charty základných práv Európskej únie a štvrtý na porušení článku 133 a článku 134 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu, pokiaľ ide o zaviazanie odvolateľa, aby znášal trovy konania.

18. Domnievam sa, že v prvom rade treba preskúmať prvý odvolací dôvod.

Úvod

19. Vo svojom prvom dôvode odvolateľ tvrdí, že vo svojej prvostupňovej žalobe uviedol, že podal sťažnosť proti spornému rozhodnutiu kvestorom a následne predsedníctvu. Vytýka Všeobecnému súdu, že nezohľadnil túto okolnosť pri výpočte lehoty na podanie žaloby a že sa navyše dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri uplatnení článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ a článku 72 vykonávacích pravidiel.

20. Parlament popiera tvrdenia odvolateľa.

21. Podotýkam, že tento odvolací dôvod obsahuje v skutočnosti dve rôzne výhrady, z ktorých prvá sa zakladá na nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia a druhá na nesprávnom právnom posúdení.

O odôvodnení napadnutého uznesenia

22. Odvolateľ vytýka Všeobecnému súdu, že nezohľadnil skutočnosť, že odvolateľ začal konanie o sťažnosti upravené v článku 72 vykonávacích pravidiel.

23. Myslím si, že táto výhrada je dôvodná.

24. Z prvostupňovej žaloby totiž vyplýva, že po oznámení sporného rozhodnutia odvolateľ podal proti tomuto rozhodnutiu v súlade s článkom 72 vykonávacích pravidiel sťažnosť kvestorom, a potom predsedníctvu. Vo svojej žalobe odvolateľ okrem toho uviedol, že podal túto sťažnosť v stanovených lehotách a že bol informovaný o jej zamietnutí emailom Parlamentu z 10. septembra 2015.

25. Keď teda Všeobecný súd skonštatoval, že žaloba je podaná oneskorene z dôvodu, že bola podaná viac ako 17 mesiacov odo dňa oznámenia sporného rozhodnutia (body 7 a 9 napadnutého uznesenia), nevyjadril sa k dôsledkom, ktoré malo toto konanie o sťažnosti na výpočet lehoty na podanie žaloby.

26. Z toho vyplýva, že napadnuté uznesenie nie je v tejto súvislosti dostatočne odôvodnené.

O údajnom nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ a článku 72 vykonávacích pravidiel

27. V rozsahu, v akom z napadnutého uznesenia implicitne vyplýva, že podanie sťažnosti podľa článku 72 vykonávacích pravidiel v žiadnom prípade neovplyvňuje výpočet lehoty na podanie žaloby uvedenej v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ, odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd uplatnil tieto ustanovenia nesprávne.

28. Podotýkam, že táto výhrada umožní Súdnemu dvoru po prvýkrát vyložiť článok 72 vykonávacích pravidiel.

29. Tento výklad bude mať nezanedbateľný praktický význam vzhľadom na rastúci počet konaní týkajúcich sa uplatňovania tohto ustanovenia.

30. Všeobecný súd už rozhodoval o súvislosti medzi sťažnosťou podľa článku 72 vykonávacích pravidiel a súdnou žalobou, keď uznesením Le Pen/Parlament [4] rozhodol o námietke neprípustnosti vo veci, ktorá stále prebieha.

31. Podľa Všeobecného súdu sa oba opravné prostriedky – administratívny a súdny – navzájom nevylučujú, takže žalobcovi je dovolené, aby podal sťažnosť proti rozhodnutiu Parlamentu na základe článku 72 vykonávacích pravidiel súčasne so žalobou na Všeobecný súd. Toto riešenie je odôvodnené tým, že článok 72 zavádza fakultatívne konanie o sťažnosti, ktorá nemá odkladný účinok a nie je predchádzajúcou podmienkou podania súdnej žaloby. [5]

32. Prijatím tohto riešenia Všeobecný súd odmietol názor Parlamentu, ktorý v tejto veci tvrdil, že keď poslanec podá sťažnosť proti rozhodnutiu, nemôže zároveň proti tomu istému rozhodnutiu podať žalobu na súd z dôvodu, že táto žaloba je predčasná. [6] Parlament uvádza rovnaký názor v tomto prípade, keď tvrdí, že hoci článok 72 vykonávacích pravidiel neupravuje obligatórne konanie pred podaním žaloby, napriek tomu platí, že ak sa poslanec rozhodne podať sťažnosť, nemôže už podať žalobu na súd, ale musí počkať na výsledok konania o sťažnosti a prípadne napadnúť rozhodnutie o jej zamietnutí.

33. Podotýkam, že nie je sporné, že článok 72 vykonávacích pravidiel zavádza v prospech poslancov fakultatívne konanie o sťažnosti proti rozhodnutiam prijatým Parlamentom.

34. Navyše toto ustanovenie sa má podľa môjho názoru vykladať v tom zmysle, že ide o konanie o sťažnosti, ktoré sa uskutočňuje pred podaním súdnej žaloby.

4 Uznesenie z 24. októbra 2016 (T-140/16, neuverejnené, EU:T:2016:645).

5 Pozri uznesenie z 24. októbra 2016 (T-140/16, neuverejnené, EU:T:2016:645, body 26 až 31). Pozri tiež uznesenie zo 6. marca 2017, Le Pen/Parlament (T-140/16, neuverejnené, EU:T:2017:151, bod 30).

6 Pozri uznesenie z 24. októbra 2016, Le Pen/Parlament (T-140/16, neuverejnené, EU:T:2016:645, bod 22).

35. Zo samotnej logiky administratívneho sporu vyplýva, že administratívny opravný prostriedok – či už je obligatórny alebo fakultatívny – musí časovo predchádzať súdnemu konaniu. Konanie o sťažnosti ponúka možnosť zmieru medzi osobou podliehajúcou súdnej právomoci a administratívou [7] s cieľom vyhnúť sa sporu. Toto správne konanie už nemá zmysel, keď dotknutá osoba podá súdnu žalobu proti tomu istému aktu.

36. Článok 72 vykonávacích pravidiel teda zavádza konanie, ktoré prirodzene časovo predchádza sporu, hoci je pre dotknutú osobu fakultatívne.

37. Pokiaľ ide o účinky, ktoré má toto konanie na lehotu na podanie žaloby upravenú v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ, domnievam sa, že využitie konania pred podaním žaloby musí nevyhnutne spôsobiť zachovanie lehoty na podanie sporovej žaloby. Odlišný výklad by odporoval potrebnému účinku konania pred podaním žaloby. Rovnaká úvaha vyplýva zo zásady prijatej v správnom práve v niektorých členských štátoch, podľa ktorej každé administratívne rozhodnutie možno napadnúť správnou žalobou, ktorá – pod podmienkou, že bola podaná v lehote na podanie sporovej žaloby – prerušuje plynutie tejto lehoty. [8]

38. Základom tejto úvahy je rovnaké riešenie výslovne prijaté normotvorcom v prípade predchádzajúceho konania o sťažnosti upraveného obligatórne článkami 90 a 91 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie [9] – podľa ktorého lehota na podanie žaloby plynie odo dňa oznámenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti.

39. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry tvorí administratívna sťažnosť a jej zamietnutie neoddeliteľnú súčasť komplexného konania, ktorá časovo predchádza sporovej žalobe. Za týchto okolností platí, že aj keď žaloba o neplatnosť formálne smeruje proti zamietnutiu sťažnosti, má za následok, že súdu je predložený akt spôsobujúci ujmu, proti ktorému bola podaná sťažnosť. [10] Žaloba je prípustná bez ohľadu na to, či smeruje proti rozhodnutiu napadnutému sťažnosťou alebo proti rozhodnutiu o zamietnutí sťažnosti, pokiaľ boli sťažnosť a žaloba podané v stanovených lehotách. [11]

40. Podľa môjho názoru tieto úvahy platia rovnako pre konanie o sťažnosti uvedené v článku 72 vykonávacích pravidiel.

41. Parlament však zdôrazňuje, že na rozdiel od sťažnosti podľa článkov 90 a 91 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie, ktorá má obligatórnu povahu, je sťažnosť uvedená v článku 72 vykonávacích pravidiel fakultatívna a nesúvisí s lehotou na odpoveď vymedzujúcou činnosť administratívy.

42. Nemyslím si, že by tento rozdiel bol relevantný v prejednávanej veci. Predchádzajúce administratívne opravné prostriedky majú rovnakú logiku, a to logiku postupu pred podaním žaloby, bez ohľadu na to, či majú obligatórnu alebo fakultatívnu povahu. Navyše, pokiaľ ide o to, že pre administratívu nie je stanovená lehota na odpoveď, podotýkam, že táto lehota je v prípade

7 Rozsudok zo 7. mája 1986, Rihoux a i./Komisia (52/85, EU:C:1986:199, bod 12).

8 Vo francúzskom práve pozri článok L. 411-2 code des relations entre le public et l'administration (zákonník o vzťahoch medzi verejnosťou a administratívou), podľa ktorého „každé adminstratívne rozhodnutie možno v lehote stanovenej na podanie sporovej žaloby napadnúť opravným prostriedkom podaným orgánu, ktorý prijal rozhodnutie alebo opravným prostriedkom podaným jeho nadriadenému orgánu, ktorý spôsobuje prerušenie plynutia tejto lehoty".

9 Služobný poriadok úradníkov Európskej únie stanovený nariadením Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 z 29. februára 1968, ktorým sa ustanovuje Služobný poriadok úradníkov a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev a osobitné pravidlá, ktoré sa dočasne uplatňujú na úradníkov Komisie (podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov) (Ú. v. ES L 56, 1968, s. 1).

10 Rozsudky zo 17. januára 1989, Vainker/Parlament (293/87, EU:C:1989:8, body 7 a 8), a zo 14. februára 1989, Bossi/Komisia (346/87, EU:C:1989:59, body 9 a 10). Výnimka z tohto pravidla sa týka prípadu, v ktorom má zamietnutie sťažnosti odlišný dosah ako akt, proti ktorému bola táto sťažnosť podaná (pozri rozsudok z 21. septembra 2011, Adjemian a i./Komisia, T-325/09 P, EU:T:2011:506, bod 32).

11 Rozsudky z 26. januára 1989, Koutchoumoff/Komisia (224/87, EU:C:1989:38, bod 7), a z 21. septembra 2011, Adjemian a i./Komisia (T-325/09 P, EU:T:2011:506, bod 33).

obligatórneho administratívneho opravného prostriedku nevyhnutnou garanciou, pretože nečinnosť administratívy môže oddialiť podanie sporovej žaloby. Naopak, v prípade, keď je správne konanie fakultatívne, nehrozí, že neexistencia lehoty na odpoveď obmedzí prístup k súdu, keďže žalobca má stále možnosť kedykoľvek upustiť od pokračovania v správnom konaní a podať sporovú žalobu.

43. Vzhľadom na uvedené sa domnievam, že článok 72 vykonávacích pravidiel sa má vykladať v tom zmysle, že lehota na podanie žaloby o neplatnosť uvedená v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ sa prerušuje podaním sťažnosti proti aktu spôsobujúcemu ujmu pod podmienkou, že sťažnosť bola podaná v stanovenej lehote alebo ak lehota na podanie sťažnosti nie je stanovená,[12] v lehote na podanie žaloby. Lehota začína plynúť znovu odo dňa oznámenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti.

44. Žaloba o neplatnosť podaná po tomto konaní o sťažnosti má za následok, že súdu je predložený akt spôsobujúci ujmu, proti ktorému bola podaná sťažnosť. Táto úvaha platí, ako to Súdny dvor konštatoval v súvislosti s konaním o sťažnosti upraveným v článkoch 90 a 91 služobného poriadku[13], aj v prípade, keď žaloba formálne smeruje proti zamietnutiu sťažnosti.

45. Navyše, ak poslanec podá žalobu o neplatnosť na Všeobecný súd namiesto toho, aby podal sťažnosť alebo pred skončením konania o sťažnosti, treba sa domnievať, že upúšťa od pokračovania v tomto predchádzajúcom konaní. Vyplýva to z fakultatívnej povahy daného konania, pretože jeho uskutočnenie (alebo neuskutočnenie) je ponechané na rozhodnutie dotknutej osoby. Riešenie prijaté Všeobecným súdom vo veci Le Pen/Parlament[14] ma teda nepresvedčilo.

46. Keďže napadnuté uznesenie sa implicitne zakladá na úvahe, že plynutie lehoty na podanie žaloby proti spornému rozhodnutiu nebolo prerušené podaním sťažnosti podľa článku 72 vykonávacích pravidiel, je toto uznesenie postihnuté nesprávnym právnym posúdením.

47. Domnievam sa teda, že treba vyhovieť obom výhradám tohto odvolacieho dôvodu a zrušiť napadnuté uznesenie bez toho, aby bolo potrebné preskúmať ostatné odvolacie dôvody.

O dôsledkoch zrušenia

Všeobecné pripomienky

48. V súlade s článkom 61 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje, alebo môže vec vrátiť na rozhodnutie Všeobecného súdu.

49. V tomto prípade sa domnievam, že Súdny dvor má k dispozícii informácie potrebné na to, aby vydal konečné rozhodnutie o prípustnosti žaloby. Naopak, Súdny dvor nie je schopný rozhodnúť o jej dôvodnosti, keďže v napadnutom uznesení Všeobecný súd iba zamietol žalobu ako zjavne neprípustnú bez meritórneho prejednania.

50. Podotýkam, že nie je sporné, že odvolateľ ako osoba, ktorej bolo sporné rozhodnutie určené, má aktívnu legitimáciu podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

51. Jediná námietka neprípustnosti uplatnená Parlamentom sa týka dodržania lehoty na podanie žaloby.

12 Článok 72 ods. 1 vykonávacích pravidiel – ktorý nie je relevantný v tomto prípade – neupravuje lehotu na podanie sťažnosti.

13 Pozri bod 39 týchto návrhov.

14 Pozri bod 31 týchto návrhov.

52. Parlament uvádza v tejto súvislosti dve tvrdenia, z ktorých prvé sa týka plynutia lehoty a druhé dátumu oznámenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti.

O plynutí lehoty

53. Po prvé Parlament tvrdí, že z dôvodu, že žaloba smeruje proti spornému rozhodnutiu, a nie proti rozhodnutiu predsedníctva o zamietnutí sťažnosti, musí sa lehota na podanie žaloby počítať odo dňa oznámenia tohto prvého rozhodnutia. V dôsledku toho bola podľa Parlamentu táto lehota prekročená o niekoľko mesiacov.

54. Vzhľadom na úvahy vysvetlené vyššie [15] nemožno tomuto tvrdeniu vyhovieť. Hoci totiž lehota na podanie žaloby proti spornému rozhodnutiu začala plynúť, bola prerušená podaním sťažnosti a začala celá plynúť znovu v deň oznámenia rozhodnutia predsedníctva o zamietnutí sťažnosti. Deň oznámenia tohto rozhodnutia predstavuje teda východiskový bod pre výpočet lehoty na podanie žaloby.

O dátume oznámenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti

55. Po druhé Parlament tvrdí, že žaloba je podaná oneskorene dokonca aj v prípade, keď je východiskom deň oznámenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti. Podľa Parlamentu bolo totiž toto rozhodnutie oznámené doporučenou zásielkou s potvrdením prevzatia, pre ktorú pošta zanechala oznámenie o uložení zásielky 30. júna 2015. Parlament tvrdí, že keďže odvolateľ si zásielku nevyzdvihol v obvyklej úložnej lehote 15 dní, ktorú uplatňuje belgická pošta, treba rozhodnutie považovať za riadne oznámené 15. júla 2015, teda v deň uplynutia tejto úložnej lehoty. Parlament dodáva, že nie je relevantná skutočnosť, že v deň zanechania oznámenia o uložení zásielky sa už odvolateľ odsťahoval do zahraničia a už nebýval na uvedenej adrese, keďže odvolateľ neinformoval Parlament o zmene svojej adresy.

56. Odvolateľ popiera toto tvrdenie a uvádza, že sa po prvýkrát dozvedel o rozhodnutí predsedníctva z emailu Parlamentu z 10. septembra 2015, takže tento dátum treba zohľadniť ako dátum oznámenia.

57. Aby bolo možné rozhodnúť o námietke neprípustnosti vznesenej Parlamentom, treba určiť spôsob výpočtu lehoty na podanie žaloby v prípade, keď je rozhodnutie spôsobujúce ujmu oznamované doporučenou zásielkou s potvrdením prevzatia.

58. Ide o dôležité procesné hľadisko, pretože tento spôsob oznamovania inštitúcie bežne využívajú.

59. Pripomínam, že z článku 297 ods. 2 tretieho pododseku ZFEÚ vyplýva, že rozhodnutia, ktoré uvádzajú, komu sú určené, sa oznamujú tomu, komu sú určené a týmto oznámením nadobúdajú účinnosť. Toto ustanovenie zakotvuje zásadu právnej istoty, z ktorej vyplýva, že práva a povinnosti vyplývajúce z individuálneho správneho aktu nemožno uplatniť proti jeho adresátovi, kým mu tento akt nebol riadne oznámený. [16]

60. V súlade s článkom 263 šiestym odsekom ZFEÚ sa žaloba o neplatnosť v prípade aktu, ktorý treba oznámiť, musí podať v lehote dvoch mesiacov od jeho oznámenia žalobcovi.

15 Pozri bod 43 týchto návrhov.

16 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci Seattle Genetics (C-471/14, EU:C:2015:590, bod 42).

61. Podľa ustálenej judikatúry je rozhodnutie riadne oznámené v zmysle článku 263 šiesteho odseku a článku 297 ods. 2 tretieho pododseku ZFEÚ vtedy, keď je poskytnuté jeho adresátovi a tento adresát sa s ním môže oboznámiť. [17]

62. Spôsoby oznamovania využívané na splnenie týchto požiadaviek nesmú byť neprimerane formalistické, pričom treba dodržiavať všeobecné právne zásady a najmä zásadu riadnej správy vecí verejných. [18]

63. Pokiaľ ide o oznamovanie doporučenou zásielkou s potvrdením prevzatia, podotýkam, že keď je zásielka vrátená jej odosielateľovi, pretože jej adresát si ju nevyzdvihol, je zjavné, že táto zásielka nemohla byť poskytnutá jej adresátovi.

64. Parlament však tvrdí, že takéto oznámenie treba považovať za riadne vykonané v prípade, keď si adresát, upovedomený prostredníctvom oznámenia o uložení zásielky doručeného na adresu jeho bydliska, nevyzdvihne zásielku v lehote uplatňovanej poštou.

65. Parlament v tejto súvislosti odkazuje na uznesenie AG/Parlament [19], v ktorom Súd pre verejnú službu skonštatoval, že zákonnosť oznámenia doporučeným listom závisí od dodržania „vnútroštátnych predpisov v oblasti distribúcie pošty“. Súd pre verejnú službu navyše bez spresnenia vnútroštátnych predpisov, ktoré sa uplatňovali, konštatoval, že keď si adresát nevyzdvihne doporučený list v lehote uplatňovanej poštou, treba sa domnievať, že tento list bol riadne oznámený v deň uplynutia tejto lehoty. [20]

66. Podotýkam, že domnienka, podľa ktorej sa oznámenie za určitých podmienok považuje za riadne vykonané dokonca aj vtedy, keď si adresát nevyzdvihne doporučený list, existuje vo vnútroštátnom práve niektorých členských štátov. Možnosť skonštatovať, že oznámenie procesného úkonu sa považuje za vykonané umožňuje predovšetkým v rámci občianskoprávnych konaní chrániť právo žalobcu na účinnú súdnu ochranu, keďže nemožnosť dosiahnuť súdne rozhodnutie z dôvodu problémov pri oznamovaní žalovanému by mohla mať za následok odmietnutie spravodlivosti. [21] Dokonca aj v prípade, keď je takáto domnienka upravená vo vnútroštátnom práve, podmienky umožňujúce jej uplatnenie sa líšia medzi členskými štátmi. [22]

67. Domnievam sa, že prípadné zavedenie takejto domnienky do procesného práva Únie je výlučnou úlohou normotvorcu.

17 Rozsudky z 21. februára 1973, Europemballage a Continental Can/Komisia (6/72, EU:C:1973:22, bod 10); z 11. mája 1989, Maurissen a Union syndicale/Dvor audítorov (193/87 a 194/87, neuverejnený, EU:C:1989:185, bod 46), ako aj z 13. júla 1989, Olbrechts/Komisia (58/88, EU:C:1989:323, bod 10). Pozri tiež uznesenie z 2. októbra 2014, Page Protective Services/ESVČ (C-501/13 P, neuverejnené, EU:C:2014:2259, body 30).

18 Pozri v tomto zmysle uznesenia z 3. júla 2014, Nemecko/Komisia (C-102/13 P, neuverejnené, EU:C:2014:2054, bod 32), a z 2. októbra 2014, Page Protective Services/ESVČ (C-501/13 P, neuverejnené, EU:C:2014:2259, bod 31).

19 Uznesenie zo 16. decembra 2010 (F-25/10, EU:F:2010:171, bod 40).

20 Uznesenie zo 16. decembra 2010, AG/Parlament (F-25/10, EU:F:2010:171, bod 44).

21 Rozsudok z 21. októbra 2015, Gogova (C-215/15, EU:C:2015:710, bod 46).

22 V poľskom práve článok 44 ods. 1 Kodeks postępowania administracyjnego (zákon o správnom konaní) zo 14. júna 1960 (Dz.U. 1960 Nr 30, poz. 168; t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 23) stanovuje, že oznámenie procesného úkonu sa za určitých podmienok považuje za vykonané uplynutím lehoty 14 dní od uloženia oprávneným prevádzkovateľom poštových služieb. V litovskom práve nové znenie článku 123 ods. 3 občianskeho súdneho poriadku účinné od 1. júla 2017 (CPK, 2016 m. lapkričio 8 d. įstatymo Nr. XII-2751 redakcija) stanovuje, že pri dodržaní podmienok stanovených vládou sa oznámenie procesného úkonu považuje za vykonané uplynutím lehoty 30 dní od zanechania oznámenia o uložení na adrese oficiálne oznámenej adresátom. Podľa mojich vedomostí vo francúzskom práve takáto domnienka neexistuje, takže akt nemožno považovať za oznámený, keď sa doporučený list vráti ako nevyžiadaný (pozri Cour de cassation, 2e civ. 16. janv. 2014, no 13-10.108: JurisData no 2014-000467). Nemecké právo obsahuje podrobné pravidlá upravujúce rôzne spôsoby oznamovania procesných úkonov; v prípade správneho konania, pozri články 3 až 5 Verwaltungszustellungsgesetz z 12. augusta 2005 (BGBl. 2005 I, s. 2354) a v prípade občianskeho súdneho konania pozri články 171 a 177 až 181 občianskeho súdneho poriadku.

68. Vzhľadom na požiadavku právnej istoty vzťahujúcu sa na uplatňovanie zákonných lehôt, musí byť totiž možnosť zaviesť nové pravidlo týkajúce sa oznamovania individuálnych rozhodnutí, ktoré by malo právne dôsledky na dátum nadobudnutia účinnosti týchto rozhodnutí, ako aj na výpočet lehoty na podanie žaloby, vyhradená normotvorcovi. Platí to tým skôr, že uplatňovanie danej domnienky musí byť sprevádzané presnými podmienkami stanovenými vopred, najmä jednotnou lehotou, uplynutím ktorej sa zásielka považuje za oznámenú, keďže lehoty uplatňované poštami sa líšia v závislosti od krajiny, pošty a povahy zásielky.

69. Navyše podotýkam, že extenzívny výklad podmienok oznamovania individuálnych rozhodnutí navrhovaný Parlamentom by odporoval právu na účinnú súdnu ochranu zaručenému článkom 47 Charty základných práv, ako aj zásade *in dubio pro actione*, podľa ktorej treba v prípade pochybností uprednostniť taký výklad procesných ustanovení, ktorý dotknuté osoby nezbavuje ich práva na súdny prostriedok nápravy. [23]

70. Podľa môjho názoru teda v prípade, ak v tomto zmysle chýbajú výslovné ustanovenia, [24] sa inštitúcia Únie nemôže oprieť o domnienku, podľa ktorej je oznámenie riadne vykonané, keď si adresát nevyzdvihne doporučený list v lehote poskytnutej poštou.

71. Neexistenciu takéhoto pravidla v práve Únie nemožno okrem toho napraviť odkazom na vnútroštátne právo.

72. Podotýkam, že ani článok 263 šiesty odsek ZFEÚ, ani článok 297 odsek 2 ZFEÚ neodkazujú na vnútroštátne právo s cieľom určiť význam alebo rozsah pôsobnosti pojmu „oznámenie“.

73. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora však znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje žiadny výslovný odkaz na právo členských štátov, treba obvykle vykladať autonómne a jednotne v celej Únii. [25] V prípade lehôt na podanie žaloby musí navyše takýto výklad umožňovať zabrániť akejkoľvek diskriminácii pri výkone spravodlivosti. [26]

74. Táto požiadavka autonómneho a jednotného výkladu platí v tomto prípade o to viac, pretože ide o pojem primárneho práva Únie, ktorý slúži na určenie dňa, od ktorého rozhodnutia inštitúcií začínajú vyvolávať svoje právne účinky.

75. Odkaz na vnútroštátne právo by túto požiadavku ohrozil, keďže vnútroštátne ustanovenia sa podstatne líšia, pokiaľ ide o samotnú možnosť domnievať sa, že došlo k oznámeniu napriek tomu, že zásielka nemohla byť odovzdaná jej adresátovi, ako aj pokiaľ ide o podmienky tejto domnienky.

23 Rozsudok z 26. septembra 2013, PPG a SNF/ECHA (C-625/11 P, EU:C:2013:594, bod 33). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Mülhens/ÚHVT (C-206/04 P, EU:C:2005:673, bod 35); generálny advokát Cruz Villalón vo veci PPG a SNF/ECHA (C-625/11 P, EU:C:2013:193, bod 82), ako aj generálny advokát Campos Sánchez-Bordona vo veci Nissan Jidosha/ÚHVT (C-207/15 P, EU:C:2016:190, bod 66).

24 Tak napríklad podľa ustálenej judikatúry Všeobecného súdu platí oznámenie zástupcovi žalobcu ako oznámenie adresátovi iba vtedy, ak je táto forma oznamovania výslovne stanovená právnou úpravou alebo dohodou medzi účastníkmi konania (rozsudok z 5. novembra 2014, Mayaleh/Rada (T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 74 a citovaná judikatúra). Osobitné ustanovenia o oznamovaní doporučenou zásielkou sú napríklad stanovené pre oznamovanie, ktoré vykonáva Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo v pravidle 62 ods. 3 nariadenia Komisie (ES) č. 2868/95 z 13. decembra 1995, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke spoločenstva (Ú. v. ES L 303, 1995, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 189).

25 Rozsudok z 15. októbra 2015, Axa Belgium (C-494/14, EU:C:2015:692, bod 21 a citovaná judikatúra).

26 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. novembra 1985, Cockerill-Sambre/Komisia (42/85, EU:C:1985:471, bod 10), a uznesenie z 29. januára 2014, Gbagbo/Rada (C-397/13 P, neuverejnené, EU:C:2014:46, bod 7 a citovanú judikatúru).

76. Okrem toho, pokiaľ Parlament tvrdí, že bol oprávnený spoľahnúť sa na belgickú adresu oznámenú odvolateľom v jeho sťažnosti, podotýkam po prvé, že podľa mojich vedomostí žiadne výslovné pravidlo nevyžaduje od účastníka dotknutého konania o sťažnosti, aby informoval inštitúciu o zmene svojej adresy.[27] Parlament ani neuvádza, že informoval odvolateľa o takejto prípadnej povinnosti. Po druhé, aj keby takáto povinnosť existovala, Parlament neuvádza žiadne právne pravidlo spresňujúce dôsledky opomenutia oznámiť takúto informáciu. V tejto súvislosti si myslím, že odkaz na vnútroštátne právo je nedostatočný, pretože pravidlá sa medzi členskými štátmi líšia. Okrem toho, v takom prípade by si bolo potrebné klásť otázku, či vnútroštátne podmienky, ktoré sa majú uplatniť, sú podmienky stanovené v belgickom práve alebo v práve krajiny, v ktorej mal odvolateľ zvyčajné bydlisko v čase oznamovania. V každom prípade, hoci odvolateľ neinformoval Parlament o zmene adresy po podaní sťažnosti, treba poznamenať, že vo svojej sťažnosti uviedol aj svoju adresu elektronickej pošty, ako aj telefónne číslo, ktoré sa podľa odvolateľa nezmenili.

77. Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Parlament, rozhodnutie predsedníctva zamietajúce sťažnosť podanú odvolateľom nemožno považovať za oznámené 15. júla 2015.

78. Pokiaľ ide o dátum oznámenia tohto rozhodnutia, podotýkam, že prináleží účastníkovi konania, ktorý tvrdí, že žaloba bola podaná oneskorene, aby poskytol dôkaz o dni, keď bolo rozhodnutie oznámené osobe, ktorej je určené.[28]

79. V prípade neexistencie dôkazu opaku poskytnutého Parlamentom teda treba konštatovať, že rozhodnutie predsedníctva bolo odvolateľovi oznámené emailom s dátumom 10. septembra 2015.

80. Podotýkam, že odvolateľ oznámil Parlamentu adresu elektronickej pošty najmä vo svojej sťažnosti z 2. februára 2015, a teda tento spôsob oznamovania bol účastníkmi konania implicitne odsúhlasený. Vo svojom vyjadrení k odvolaniu samotný Parlament uvádza, že poslal daný e-mail:, aby dodržal zásadu riadnej správy vecí verejných. Navyše, keďže odvolateľ potvrdil prijatie emailu bez meškania, nemožno tvrdiť, že sa pokúsil obísť podmienky oznamovania.

81. Keďže rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti bolo oznámené 10. septembra 2015, lehota na podanie žaloby proti spornému rozhodnutiu, ktoré bolo predmetom tejto sťažnosti, uplynula 20. novembra 2015. Prejednávaná žaloba, podaná 4. novembra 2015, teda nebola podaná oneskorene.

82. Vzhľadom na všetky tieto úvahy si myslím, že treba zrušiť napadnuté uznesenie, zamietnuť námietku neprípustnosti vznesenú Parlamentom a vrátiť vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol vo veci samej.

Návrh

83. Vzhľadom na uvedené navrhujem Súdnemu dvoru, aby vyhovel odvolaniu, zrušil uznesenie z 19. apríla 2016, LL/Parlament (T-615/15, neuverejnené, EU:T:2016:432) a vrátil vec Všeobecnému súdu s tým, že o trovách konania sa rozhodne neskôr.

27 Tak napríklad v poľskom práve je administratíva povinná informovať účastníka konania alebo jeho zástupcu o právnej povinnosti oznámiť každú zmenu adresy, ktorá je upravená v článku 41 ods. 1 zákona o správnom konaní, a upozorniť ho na dôsledky prípadného nesplnenia na oznamovanie procesných úkonov, ktoré sú upravené v odseku 2 tohto istého článku. Pozri článok 41 ods. 1 a 2 zákona o správnom konaní.

28 Rozsudok z 13. júla 1989, Olbrechts/Komisia (58/88, EU:C:1989:323, bod 10).